Deloitte.

JÖNKÖPINGS KOMMUN

Jönköpings kommun

Granskning av interna kontroller
Finansiell förvaltning

Oktober 2014
Pernilla Rehnberg
Kristina Engelke

Innehåll

Sammanfattning		1
1.	Inledning	3
2.	Granskningsresultat	4
Bilaga 1		11
Bilaga 2		13

Sammanfattning

Uppdrag och Bakgrund

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Jönköpings kommun har Deloitte genomfört en översiktlig granskning av kommunens interna kontroll gällande finansiell förvaltning.

Kommunens verksamhet innehåller ett system av interna kontroller i syfte att säkerställa att de finansiella rapporterna blir korrekta. Vid revisionen av kommunens räkenskaper bör revisorerna säkerställa att de interna kontrollerna är effektiva. De väsentligaste områdena för intern kontroll är intäkter, kostnader, löner, finansförvaltning och anläggningstillgångar. Med hänsyn till tidigare genomförda granskningar och risk och väsentlighet är vår bedömning att årets revision av interna kontroller bör inriktas på finansförvaltningen.

Revisionsfråga

Har kommunstyrelsen en tillfredsställande intern kontroll avseende kommunkoncernens finansförvaltning?

Revisionskriterier

Följande revisionskriterier används:

- Finns det finansföreskrifter som beskriver hur finansförvaltning, riskhantering och rapportering ska ske i kommunkoncernen.
- Omfattar föreskrifterna de väsentligaste finansiella transaktionerna inom kommunkoncernen.
- Är föreskrifterna behörigt beslutade.
- Rapporteras den finansiella verksamheten i enlighet med föreskrifterna.
- Vilka interna kontroller säkerställer att kommunkoncernens finansiella transaktioner är i enlighet med finansföreskrifterna.
- Vilka interna kontroller säkerställer att kommunkoncernens riskhantering är i enlighet med finansföreskrifterna.
- Är de interna kontrollerna ändamålsenligt utformade och implementerade.
- Är kommunkoncernens redovisning med avseende på riskhantering per den 30 april 2014 i enlighet med föreskrifterna.

Svar på revisionsfrågan

Kommunstyrelsen har i allt väsentligt en tillfredsställande intern kontroll avseende kommunkoncernens finansförvaltning.

Iakttagelser och rekommendationer

Kommunen uppfyller till stor del de krav som finns avseende funktionsåtskillnad. De har beslutat om behöriga att företräda kommunen vid finansiella affärer och säkerställt att det finns en åtskillnad från den funktion som kontrollerar och bokför affärer. En fullmakt har upprättats där rätten att underteckna avtal för certifikat har delegerats till finansavdelningen. Finansavdelningen ansvara även för kontroll och bokföring av transaktioner. Vi rekommenderar att det ses över att denna delegation är i överenstämmelse med finansföreskrifterna.

Vi har vidare noterat att det är en person som kan hantera IT-systemet Twin. I syfte att minska sårbarheten och öka den interna kontrollen, stödjer vi den process som har påbörjats att lära upp ytterligare medarbetare i IT-systemet.

De interna kontrollerna baseras främst på den rapportering som sker via finansrapporten. Till viss del framgår det av finansrapporten att stadskontoret uppfyller de beslutade riktlinjerna för riskhantering. Vid vår avstämning av finansrapporten noterade vi dock att alla risker inte var möjliga att stämma av samt att alla risker inte var inkluderad i rapporten.

Finansrapporten utgör ett underlag för beslutsfattare och syftar till att kontrollera den totala riskexponeringen. Vi är informerade om att det pågår ett utvecklingsarbete i syfte att förbättra kvalitet och transparensen i finansrapporten. Vi stödjer detta arbete och rekommenderar att finansrapporten utvecklas genom att samtliga risker redovisas i belopp och jämförs med riktlinjernas krav. Det bör också finnas en tydlig koppling till bokföringen. Vi upplever vidare att texterna i rapporten är svårtolkade och anser att dessa bör ses över.

Vi har vidare noterat att det inte finns rutinbeskrivningar avseende arbetet med intern kontroll. I syfte att säkerställa efterlevnad av finansföreskrifterna rekommenderar vi kommunen att ta fram rutinbeskrivningar för hur den interna kontrollen ska genomföras.

DELOITTE AB

Pernilla Rehnberg
Auktoriserad revisor

Kristina Engelke
Auktoriserad revisor

1. Inledning

1.1. Uppdrag och bakgrund

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Jönköping kommun har Deloitte genomfört en översiktlig granskning av kommunkoncernens interna kontroll inom processen finansiell förvaltning.

Kommunstyrelsen har ett system för interna kontroller i syfte att säkerställa att de finansiella rapporterna blir korrekta. I revisionen av kommunens räkenskaper bör revisorerna säkerställa att dessa kontroller är effektiva och ändamålsenligt utformade samt att de efterföljs. De väsentligaste områdena för intern kontroll är intäkter, kostnader, löner, finansförvaltning och anläggningstillgångar. Med hänsyn till tidigare genomförda granskningar och risk och väsentlighet är vår bedömning att årets revision av interna kontroller skall inriktas på processen finansförvaltning.

1.2. Revisionsfråga

Har kommunstyrelsen en tillfredsställande intern kontroll avseende kommunkoncernens finansförvaltning?

1.3. Revisionskriterier

Följande revisionskriterier har används:

- Finns det finansföreskrifter som beskriver hur finansförvaltning, riskhantering och rapportering ska ske i kommunkoncernen.
- Omfattar föreskrifterna de väsentligaste finansiella transaktionerna inom kommunkoncernen.
- Är föreskrifterna behörigt beslutade.
- Rapporteras den finansiella verksamheten i enlighet med föreskrifterna.
- Vilka interna kontroller säkerställer att kommunkoncernens finansiella transaktioner är i enlighet med finansföreskrifterna.
- Vilka interna kontroller säkerställer att kommunkoncernens riskhantering är i enlighet med finansföreskrifterna.
- Är de interna kontrollerna ändamålsenligt utformade och implementerade.
- Är kommunkoncernens redovisning med avseende på riskhantering per den 30 april 2014 i enlighet med föreskrifterna.

1.4. Avgränsning

Granskningen har avgränsats till de väsentligaste transaktionerna utifrån kommunens finansiella ställning som helhet.

1.5. Metod

Granskningen har genomförts genom att finansföreskrifterna och riktlinjer för riskhantering jämförs med de faktiska rutiner som kommunen arbetar utifrån. Faktiska rutiner har testats genom representativa stickprov.

2. Granskningsresultat

2.1. Risk och väsentlighetsanalys

I detta avsnitt beskriver vi finansprocessen och identifierar de väsentligaste risk områdena. I avsnitt 2.2 kommenterar vi vår granskning, våra iakttagelser och rekommendationer.

2.1.1. Finansprocessen

Jönköpings kommun har valt att centralisera finansförvaltning till en enhet inom Stadskontoret. Denna finansavdelning hanterar finansverksamheten för både Kommunen och den ägda koncernen Jönköping Rådhus AB (tillsammans vidare kallat "kommunen").

I syfte att uppnå enhetliga mål och riktlinjer samt en tydlig ansvarsfördelning har kommunen beslutat om finansföreskrifter med riktlinjer för riskhantering. Finansföreskrifterna anger övergripande regler för hur finansverksamheten ska bedrivas och rapporteras. Övergripande har ansvaret för beslut, kontroll och rutiner fördelats enligt följande på de olika instanserna.

Instans	Ansvar
Kommunfullmäktige	Det är kommunfullmäktige som fastställer föreskrifterna för kommunen och Jönköpings Rådhus AB. I samband med budgetbeslut fastställer fullmäktige ramen för hur stor upplåning kommun får ha kommande år. Uppföljning av budget sker löpande under året samt genom årsbokslut och delårsbokslut.
Kommunstyrelsen	Kommunstyrelsen har befogenheten att fastställa de riktlinjer som tas fram för riskhanteringen. Kommunstyrelsen ansvarar vidare för att fastställa delegationsordning för finansverksamheten. De ansvarar även för att finansförvaltning sker i enlighet medföreskrifterna.
Stadskontoret	Det är stadskontorets (även kallat finansavdelningen) ansvar att initiera och utarbeta förslag till utformningen av föreskrifterna. De ansvarar även för hanteringen av den löpande förvaltningen för kommunen och Jönköpings Rådhus AB samt handlägger övergripande frågor rörande kassaflöde. Det är stadskontoret som upprättar rapporterna avseende den finansiella förvaltningen och presenterar dem för kommunstyrelsen och Jönköpings Rådhus AB.

2.1.2. Ställning per 31 december 2013

Finansavdelningen ansvarar för skuld- och tillgångsförvaltning, likviditetsförvaltning, valutahantering samt borgen och garantier. Per den 31 december 2013 redovisar kommunkoncernen följande ställning:

Tillgångar (mSEK)	2013-12-31	2012-12-31
Anläggningstillgångar	13 539	12 907
Övriga tillgångar	878	972
Kassa och bank	6	9
Balansomslutning	**14 423**	**13 888**

Skulder (mSEK)	2013-12-31	2012-12-31
Eget kapital	4 402	4 269
Låneskulder	7 322	6 789
Checkkrediter	74	209
Övriga skulder och avsättningar	2 625	2 621
Balansomslutning	**14 423**	**13 888**

Som framgår av tabellen uppgår låneskulderna till 7.322 mSEK (6.789 mSEK) vilket motsvarar mer än hälften av den totala balansomslutningen. Vidare kan noteras att kommunen inte har en överlikviditet. Låneskulderna består till stor del av reversskulder. Under senare år har kommunen även börjat använda ett obligations- och certifikatprogram. Låneskulderna fördelar sig enligt följande:

Låneskulder	2013-12-31	2012-12-31
Reverslån	6 210	6 668
Kommunobligationsprogram	310	100
Certifikatprogram	780	0
Kortfristig del	22	21
Summa	**7 322**	**6 789**

2.1.3. Riskklassificering

I de fastställda finansföreskrifterna har kommunen adresserat ett antal risker enligt nedan. Vi har gjort en bedömning av riskens väsentlighet per granskningsdatum. Nedan figur redogör för klassificeringen av riskerna.

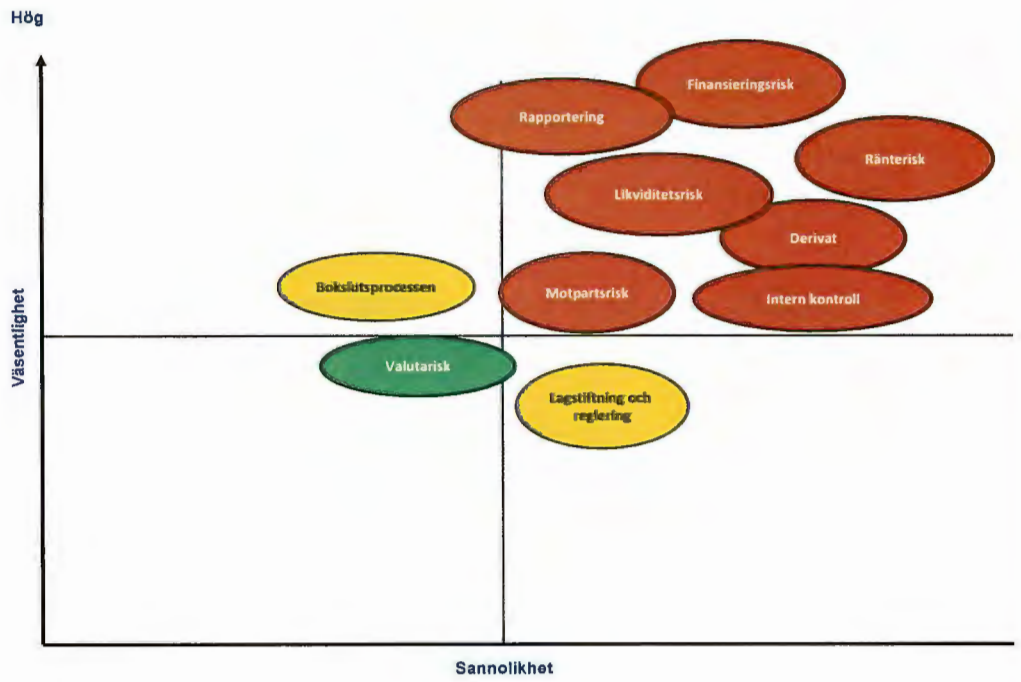

Likviditetsrisk: Risken att inte ha likvida medel för förutsedda och oförutsedda betalningar. Beaktat kommunens hantering av likviditetsreserv i relation till omfattningen av det löpande utbetalningsflödet bedömer vi likviditetsrisken som väsentlig.

Ränterisk: Risken att räntekostnaderna ökar mer än önskvärd förändring av marknadsräntan. Finansiella kostnader för 2013 uppgick till 240 mSEK. Beaktat kommunkoncernens andel låneskulder och räntekostnadernas påverkan på likviditet bedömer vi ränterisken som väsentlig.

Finansieringsrisk: Risken att medel inte kan lånas upp eller bara kan lånas upp till kraftigt ökade priser. Bruttoinvesteringarna för 2013 uppgick till 1.412 mSEK. Beaktat kommunkoncernens investeringstakt bedömer vi även finansieringsrisken som väsentlig.

Motpartsrisk: Risken att en motpart inte fullgör sina förpliktelser
Beaktat kommunkoncernens beroende av kreditgivare bedömer vi motpartsrisken som väsentlig.

Valutarisk: Risken att kronans värde försämras i förhållande till andra valutor. Kommunkoncernen har en liten utestående risk för valutaförändringar baserat på balansräkningens ställning Valutarisk uppkommer vid inköp i utländsk valuta av varor. Valutarisken bedöms inte som väsentlig per granskningsdatum.

I vår bedömning har fyra av fem risker klassificeras som att det är kan vara sannolikt att väsentliga fel kan uppstå. Vidare har även användandet av derivat och den operationella interna kontroller klassificerats som riskområden

Derivatinstrument
De finansiella riskerna ska enligt finansföreskrifterna begränsas genom användningen av derivatinstrument. Dessa får endast användas för att skydda en reell underliggande upplåning. Det finns ett stort antal derivatinstrument att använda och risken för framtida vinster och förluster varierar beroende på hur instrumentet är utformat. Enligt kommunens föreskrifter får endast instrument vars värde baseras på underliggande upplåning eller betalningstransaktion.

Baserat på derivatens komplexitet är vår bedömning är att det kan finnas en risk att derivatinstrument tecknas vilka inte är tillåtna enligt föreskrifterna. Syftet med ett derivatinstrument är att skydda kommunen från en risk. Att teckna ett derivat innebär en risk, dock är syftet att den totala risken tillsammans med den underliggande tillgången/skulden minskar. Kommunen använder per granskningsdatum främst två olika konstruktioner av derivat. Dels i form av räntetak/golv samt ränteswapar.

Räntetak/golv: Genom detta kontrakt avstår kommunen räntenedgångar under en viss nivå och skyddar sig mot ränteuppgångar över en viss nivå. Finansföreskrifterna föreskriver att kommunen får använda detta instrument och anger inom vilka ramar så som tidsperiod och nivåer.

Ränteswap: Genom detta kontrakt byter kommunen rörlig ränta mot fast ränta med en annan motpart. Finansföreskrifterna föreskriver att kommunen får använda detta instrument och anger inom vilka ramar så som tidsperiod och nivåer.

Intern kontroll
Samtliga risker bör omfattas av en god intern kontroll där rutiner säkerställer finansföreskrifternas efterlevnad. Den interna kontrollen bör vara uppbyggd genom behörigheter, ändamålsenlig funktionsåtskillnad, undvikande av personberoende, behöriga beslut och godkännande (signaturer), stödjande IT system samt löpande rapportering.

Inom ramen för detta uppdrag har vi granskat hur kommunen kontroller de adresserade riskerna

2.2. Rutiner för den finansiella förvaltningen

2.2.1. Finns det finansföreskrifter som beskriver hur finansförvaltning, riskhantering och rapportering ska ske i kommunkoncernen

Stadskontoret har tagit fram förslag till föreskrifter och riktlinjer som sedan beslutas av kommunfullmäktige respektive kommunstyrelse. Dokumenten finns att tillgå på kommunens hemsida under sektionen "Planer och styrdokument".

Av föreskrifterna framgår det hur ansvaret och befogenheterna är fördelade mellan kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, stadskontoret och de kommunala bolagens styrelser. Det beskrivs även hur stadskontoret ska arbeta med likviditetsförvaltning, placering av överlikviditet, upplåning, valutarisker och borgen och garantier. Föreskrifterna beskriver vilka mål och risker som finns kopplade till likviditetsförvaltning, placering och upplåning.

Föreskrifterna behandlar även hur internkontroll ska upprätthållas och hur rapporteringen ska ske. Stadskontoret ska lämna en finansiell rapport till kommunstyrelsen i samband med kommunens budgetuppföljningsrapport samt vid delårsbokslut och årsbokslut. Stadskontoret ska även lämna en finansiell rapport avseende Jönköpings Rådhus koncernen till kommunstyrelsen vid tre tillfällen per år samt vid delårsbokslut och årsbokslut.

Riktlinjerna berör sju olika riskområden. Riskområdena är likviditetsrisk, ränterisk, finansieringsrisk, motpartsrisk, valutarisk, derivatinstrument och operativ risk. För att minimera riskerna har olika kriterier fastställts som kommunen ska följa. Stadskontoret ansvarar för att säkerställa att riktlinjerna efterföljs.

Iakttagelser

Det finns föreskrifter och riktlinjer som beskriver hur kommunen ska jobba med den finansiella förvaltningen. I dokumentet finns det även beskrivet hur rapportering ska ske till kommunstyrelsen.

2.2.2. Omfattar föreskrifterna de väsentligaste finansiella transaktionerna inom kommunkoncernen

De väsentligaste finansiella transaktionerna inom kommunkoncernen är:

- hantering av likvida medel
- säkerställa den kortsiktiga betalningsberedskapen
- möjliggöra långfristig finansiering
- hantera eventuella valutarisker
- borgensåtaganden.

Föreskrifterna behandlar de olika transaktionerna. Föreskrifterna beskriver målet med transaktionerna och vilka risker som finns kopplade till dem.

Likviditetsförvaltningen avser:

- likvida medel som finns på bankkontona
- checkräkningskredit
- likvida medel på plus- och bankgirot
- placerade medel som går att frigöra inom två bankdagar
- lånelöften.

Målet med likviditetsförvaltningen är att kommunkoncernen alltid ska ha en god betalningsberedskap. Kommunen och samtliga av dess bolag är knutna till ett koncernkonto som administreras av Jönköpings Rådhus AB.

Som huvudregel ska kommunen inte använda sig av placeringsverksamhet, dock får det förekomma i vissa specifika fall. Kommunen gör årligen avsättningar till framtida pensionsåtagande. De medel som sätts av i balansräkningen ska disponeras i form av återlån. Genom användningen av återlån minskar kommunen sin externa upplåning i samma omfattning som avsättningarna.

I föreskrifterna framgår tydliga krav på villkor avseende utlåning. Jönköpings Rådhus AB får enligt gällande delegation låna pengar av kommunen. Utlåning från Jönköpings Rådhus AB får endast ske till bolag inom koncernen och då till marknadsmässiga villkor.

För att kunna klara av sin kortfristiga betalningsberedskap och för långfristig finansiering lånar kommunen pengar. Flera kreditgivare ska tillfrågas vid upplåning för att upprätthålla konkurrensen.

Iakttagelser

Av föreskrifterna framgår de väsentliga transaktionerna samt målet med dem. Det beskrivs vilka risker som finns kopplade till de väsentligaste transaktionerna och hur de ska begränsas.

Vår bedömning är att samtliga väsentliga transaktioner återspeglas i föreskrifterna och riktlinjerna.

2.2.3. Är föreskrifterna behörigt beslutade

Enligt föreskrifterna ska kommunfullmäktige fastställa föreskrifterna för Jönköpings kommun och Jönköpings Rådhus AB. Av kommunfullmäktiges protokoll den 20 juni 2012 framgår det av § 215 att stadskontoret tagit fram ett förslag till nya föreskrifter. Kommunstyrelsen och kommunalrådsyttrandena föreslår fullmäktige att anta de nya föreskrifterna. Kommunfullmäktige beslutar att fastställa de nya föreskrifterna.

Enligt föreskrifterna har kommunstyrelsen befogenhet att fastställa riktlinjerna. Stadskontoret har till kommunstyrelsemötet den 29 januari 2014 tagit fram kompletteringar avseende riskhantering. Under § 16 beslutade kommunstyrelsen att anta de justerade riktlinjerna och lämnade över dem till kommunfullmäktige för kännedom.

Iakttagelser

Av sammanträdesprotokoll framgår det att stadskontoret tagit fram förslag till justeringar av föreskrifter och riktlinjer. Föreskrifterna och riktlinjerna beslutas av behörigt organ i enlighet med vad som står i föreskrifterna.

2.2.4. Rapporteras den finansiella verksamheten i enlighet med föreskrifterna

Föreskrifterna fastställer att det ska finnas väl fungerande rapporteringssystem avseende finansförvaltningen inom kommunkoncernen.

Stadskontoret ska lämna en finansiell rapport till kommunstyrelsen i samband med kommunens budgetuppföljningsrapporter samt vid delårsbokslut och årsbokslut. Avseende Jönköpings Rådhus koncernen ska en finansiell rapport lämnas till kommunstyrelsen vid tre tillfällen per år samt vid delårsbokslut och årsbokslut. Rapporteringen ska uppfylla de krav som finns i ABL 8 kap 5 §, Instruktioner om rapportering till styrelsen.

Iakttagelser

Stadskontoret har vid ett tillfälle under året lämnat en finansrapport till kommunstyrelsen. Enligt uppgift kommer ytterligare finansrapport att lämnas 31 augusti samt även 31 oktober. Kommentarer kommer enligt uppgift att lämnas i delårsrapporten samt i årsredovisning.

2.2.5. Vilka interna kontroller säkerställer att kommunkoncernens finansiella transaktioner är i enlighet med finansföreskrifterna

Föreskrifterna beskriver rutinerna för intern kontroll. De interna kontroller som krävs enligt föreskrifterna är att kommunstyrelsen samt styrelserna i bolagen ska utse vilka personer som får företräda kommunen/bolagen. Personerna som utses är behöriga att besluta om finansiella affärer i kommunens/bolagens namn.

Det ska vara flera personer som kan utföra och granska arbetet. Anledningen är att behålla kompetens, kvalité i arbetet och god intern kontroll avseende de väsentliga transaktionerna.

En och samma person ska inte både kunna kontrollera, bokföra och verkställa en finansiell transaktion. Enligt föreskrifterna finns det regler för funktionsåtskillnad. Den person som har skrivit på beslutsunderlaget får inte vara samma person som bokför affären.

Vid samtliga affärer ska ett internt beslutsunderlag upprättas och detta ska vara underskrivet av två behöriga personer.

För att upprätthålla effektivitet i arbetet och säkerställa god intern och extern kontroll ska stadskontoret enligt föreskrifterna använda sig av ett lämpligt IT-system för att hantera finansieringen.

I bilaga 1 beskriver vi de interna kontroller som framgår av föreskrifterna. Beskrivningen visar vad som står i föreskrifterna, stadskontorets praktiska rutiner samt våra iakttagelser.

Iakttagelser och rekommendationer

Kommunen uppfyller till stor del de krav som finns avseende interna kontroller. De har beslutat om behöriga att företräda kommunen vid finansiella affärer. En fullmakt har upprättats där rätten att underteckna avtal för certifikat har delegerats till finansavdelningen. Finansavdelningen ansvara för kontroll och bokföring av transaktioner. Det bör utredas huruvida denna delegation är i överenstämmelse med finansföreskrifterna.

Kommunen har investerat i ändamålsenligt IT-system. Vi har noterat att det per rapportdatum är en person som kan hantera IT-systemet. I syfte att minska sårbarheten och öka den interna kontrollen, stödjer vi den process som har påbörjats där upplärning sker av ytterligare medarbetare i IT-systemet för finanshantering.

2.2.6. Vilka interna kontroller säkerställer att kommunkoncernens riskhantering är i enlighet med finansföreskrifterna

I Riktlinjerna för riskhantering behandlas;

- likviditetsrisk
- ränterisk
- finansieringsrisk
- motpartsrisk
- valutarisk
- derivatinstrument
- kommunal borgen

För varje risk finns det regler kring hur kommunen ska minimera riskerna. Avsteg från reglerna får endast göras i syfte att ytterligare begränsa riskerna.

För att kontrollera att beslutade riktlinjer följs använder stadskontoret löpande uppföljningar, analyser och finansrapporter. I finansrapporten görs en jämförelse mellan vad riktlinjerna säger och redovisade värden per ett visst datum.

I bilaga 2 beskriver vi de interna kontroller som framgår av föreskrifterna. Av beskrivningen framgår vad som står i föreskrifterna, stadskontorets praktiska rutiner samt våra iakttagelser.

Iakttagelser och rekommendationer

Till stora delar framgår det av finansrapporten att stadskontoret uppfyller de beslutade riktlinjerna för riskhantering. Vid vår avstämning av finansrapporten noterade vi dock att alla risker inte var möjliga att stämma av samt att alla risker inte var inkluderad i rapporten.

Vi är informerade om att det pågår ett utvecklingsarbete i syfte att förbättra kvalitet och transparensen i finansrapporten. Vi stödjer detta arbete och rekommenderar att finansrapporten utvecklas genom att samtliga risker redovisas i belopp och jämförs med riktlinjernas krav. Det bör också finnas en tydlig koppling till bokföringen. Vi upplever vidare att texterna i rapporten är svårtolkade och anser att dessa bör ses över.

2.2.7. Är de interna kontrollerna ändamålsenligt utformade och implementerade

Intern kontroll regleras i föreskrifterna och riktlinjerna vilket beskrivs i avsnitt 2.2.5 och 2.2.6. Stadskontoret har inte upprättat rutinbeskrivningar för arbetsrutiner.

Iakttagelser och rekommendationer

Det finns inga rutinbeskrivningar avseende arbetsmoment och löpande intern kontroll. Det finns inte heller några tydliga interna kontroller som stadskontoret arbetar med i dagsläget. Det görs löpande analyser och avstämningar men det dokumenteras inte utöver uppgifterna i finansrapporten.

För att kommunstyrelsen ska kunna säkerställa att föreskrifterna och riktlinjerna efterlevs rekommenderar vi att rutinbeskrivningar tas fram.

2.2.8. Är kommunkoncernens redovisning med avseende på riskhantering per den 30 april 2014 i enlighet med föreskrifterna

Stadskontoret har tagit fram en finansrapport per den 10 maj 2014. I rapporten jämförs kommunens redovisning med riktlinjerna. Rapporten är indelad i de olika riskområdena. Rapporten togs fram den 10 maj istället för 30 april beror på att kommunen gjorde stora omläggningar av lånen i början av maj och beslutade att avvakta med rapporten tills detta var gjort.

Iakttagelser och rekommendationer

Finansrapporten innehåller en jämförelse mellan riktlinjer och faktiskt utfall.

Vid vår avstämning av finansrapporten noterade vi att den procentuella andelen av likvida medlen i förhållande till kommunens budgeterade kostnader för 2014 inte framgår. Det går då inte att bedöma utfallet på likviditetsrisken. Det framgår inte heller om det finns något enskilt lån eller derivat vars räntebindningstid överstiger 10 år. Vi rekommenderar att finansrapportens utformning ses över i syfte att samtliga regler enligt riktlinjerna återspeglas i finansrapporten.

Bilaga 2

Kontrollfråga	Vad säger riktlinjerna för riskhantering	Rutin i praktiken	Iakttagelser granskning
Hur hanteras likviditetsrisken inom kommunen?	Kommunen ska ha likvida medel motsvarande minst 5 % av årets budgeterade kostnader inkl. finansiella kostnader.	I samband med framtagandet av finansrapport kontrollerar finansansvarig på stadskontoret att likviditeten ligger över den tillåtna minimigränsen.	Av finansrapporten framgår inte hur många procent av de budgeterade kostnaderna som de likvida medlen uppgår till.
Hur hanteras ränterisken inom kommunen?	Tre begränsningar finns uppställda för att minimera ränterisken; – genomsnittlig räntebindningstid mellan 1,5 år och 4,5 år – maximal procent av låneportföljen utan bindningstid eller bindning kortare än 3 månader är 40 % – räntebindningstiden för enskilda lån inte får överstiga 10 år.	Ansvarig på stadskontoret följer löpande upp att gränserna som är uppställda i riskhanteringsdokumentet hålls. I finansrapporten sammanställs sedan de faktiska värdena.	I finansrapporten 30 april 2014 framgår det att genomsnittlig räntebindningstid uppgår till 2 år och 3 mån vilket är inom det tillåtna intervallet. Lån utan bindningstid eller kortare än 3 månader uppgår till 20 % vilket är inom riktlinjerna. Det framgår inte av finansrapporten om det finns något lån vars räntebindningstid överstiger 10 år eller ej.
Hur hanteras finansieringsrisken inom kommunen?	För att begränsa finansieringsrisken ska minst 50 % av närmaste 3 månadernas finansieringsbehov täckas genom likvida medel eller kreditlöften. Högst 50 % av lånelöftena får förfalla under de närmsta 12 månaderna. Låne- och kreditlöftena måste finnas hos tre olika kreditgivare. Högst 40 % av låneskulden får förfalla inom den kommande 12 månadsperioden. Den genomsnittliga löptiden för låneskulden får inte understiga 2,5 år.	Finansieringsrisken följs upp med stöd av finansrapporten.	Av finansrapporten framgår att kommunen håller sig inom riktlinjerna avseende finansiering med förfall inom 3 månader. Stadskontoret uppfyller även kravet för att kunna hantera sitt finansieringsbehov de närmsta 3 månaderna med hjälp av likvida medel och kreditlöften. Däremot ligger kommunen marginellt över riktlinjen att andelen lån med förfall inom 12 månader max får uppgå till 40 %. Per 10 maj 2014 uppgår andelen lån till 40,6 %.

Kontrollfråga	Vad säger riktlinjerna för riskhantering	Rutin i praktiken	Iakttagelser granskning
Hur hanteras motpartsrisken inom kommunen?	Motpartsrisken begränsas genom att en enskild kreditgivare inte får motsvara mer än 40 % av totala låneportföljen. Kommuninvest är undantagen och får motsvara 75 %. Det finns även specificerat vilka motparter som är godkända.	Uppföljning sker via Twin samt i samband med framtagandet av finansrapporten.	Finansrapporten visat att Kommuninvest motsvarar 56 % av totala låneportföljen, SEB 17 % och resterande motsvarar mindre än 10 %. Samtliga motparter är listade som godkända i riskpolicyn.
Hur hanteras riskerna vid användandet av derivatinstrument?	I riskhanteringsdokumentet finns det listat vilka derivatinstrument som är tillåtna att använda inom kommunkoncernen. Det är bland annat ränteswapar och caps & floors, inom föreskrivna ramar.	Stadskontoret följer löpande utveckling av derivatinstrumenten samt analys görs vid framtagandet av finansrapporten.	Finansrapporten behandlar vilka derivatinstrument som kommunen får använda. Per rapportdatum har räntegolv/tak och ränteswap tecknats. Riskexponering framgår inte av finansrapporten.

Bilaga 1

Kontrollfråga	Vad säger föreskrifterna	Rutin i praktiken	Iakttagelser granskning
Finns behöriga personer utsedda av kommunstyrelsen till att företräda kommunen vid finansiella affärer?	Kommunstyrelsen ska utse de personer som i kommunens namn och med bindande verkan har rätt att göra finansiella affärer.	Kommunstyrelsen ska besluta om vilka personer som har rätt att företräda kommunen vid finansiella affärer.	I protokoll från kommunstyrelsens sammanträde den 13 februari 2013 har beslut tagits om vilka personer som har rätt att företräda kommunen i finansiella affärer.
Finns det en funktionsåtskillnad mellan den som gör affären och kontrollerar och bokför den?	För att hålla hög säkerhet ska den som verkställer affären inte ha möjlighet att kontrollera och bokföra den.	De som har rätt att företräda kommunen vid finansiella affärer är inte ansvariga för kontroll och har inte tillgång till ekonomisystemet.	Vi har noterat att de som har rätta att företräda kommunen vid finansiell affärer har delegerat attesträtten till finansavdelningen. Finansavdelningen ansvara även för kontroll av affärerna.
Finns det flera personer som kan utföra och granska arbetet?	För att upprätthålla kompetens och god kvalité inom finansfunktionen bör flera personer kunna utföra och granska arbetet.	Det är bara en person som arbetar i det IT-baserade finansieringssystemet och bokför transaktionerna.	Det finns flera som kan kontrollera transaktionen och bokföra dem i ekonomisystemet. Under våren har det funnits två stycken som har behärskat IT-systemet. I dagsläget är det bara en person som arbetar med kommunens IT-system för finansiella transaktioner (kallat Twin). Det pågår upplärning av ytterligare en person på Twin.
Är samtliga beslutsunderlag undertecknade av två behöriga personer?	Ett intern beslutsunderlag ska upprättas vid varje affär. Underlaget ska vara underskrivet av två behöriga personer.	De ursprungliga avtalen inom MTN- och certifikatprogrammen är underskrivna av behöriga personer utsedda av kommunstyrelsen. Inför varje affär erhålls ett CP Issuing Instructions av banken. En fullmakt har upprättats där det framgår vilka som har rätt att underteckna Issuing Instructions.	Vi har tagit del av ett CP Issuing Instructions från en affär med Swedbank. Av dokumentet framgår det att det är finanschef och finansekonom som har skrivit under vilket är i enlighet med fullmakten. Vi har tagit del av fullmakten och sett att den är undertecknad av behöriga personer.

Kontrollfråga	Vad säger föreskrifterna	Rutin i praktiken	Iakttagelser granskning
Används lämpligt IT-system för att kunna säkerställa god kontroll och uppföljning av den finansiella verksamheten?	Kommunen ska använda ändamålsenligt IT-baserat finansieringssystem för att kunna säkerställa god intern och extern kontroll samt uppföljning.	Kommunen använder sig av Twin vilket är ett IT-system för hantering av finansiering.	Programmet bedöms som ändamålsenligt för de transaktioner kommunen genomför. Dock har vi noterat att det krävs manuella justeringar för att upprätta rapporter enligt kommunens behov. Enligt uppgift finns plan på att byta system till Kommuninvests eget program, KI-finans. Fördelen är då att alla räntor och liknande gällande Kommuninvest uppdateras automatiskt samt att det är bättre anpassat till de rapporter som stadskontoret vill kunna få fram.

Med Deloitte avses en eller flera av Deloitte Touche Tohmatsu Limited, en brittisk juridisk person (Eng: "limited by guarantee"), och dess nätverk av medlemsfirmor, som var och en är juridiskt åtskilda och oberoende enheter. För en mer detaljerad beskrivning av den legala strukturen för Deloitte Touche Tohmatsu Limited och dess medlemsfirmor, besök www.deloitte.com/about.

Deloitte erbjuder tjänster inom revision, skatterådgivning, business consulting och finansiell rådgivning till offentliga och privata klienter inom en mängd branscher. Med ett globalt nätverk av medlemsfirmor i mer än 150 länder, kan Deloitte erbjuda spetskompetens av världsklass och djup lokal expertis för att hjälpa klienter med de insikter de behöver för att ta itu med sina mest komplexa utmaningar. Deloitte har 200 000 medarbetare i nätverket alla fast beslutna att bli standard of excellence.

Detta dokument innehåller endast allmän information. Varken Deloitte Touche Tohmatsu Limited, dess medlemsfirmor eller deras närstående företag (gemensamt kallade "Deloittes Nätverk") lämnar råd eller tjänster genom denna publicering. Innan beslut fattas eller åtgärd vidtas som kan påverka din ekonomi eller din verksamhet, bör du konsultera en professionell rådgivare. Inget företag inom Deloittes Nätverk är ansvarigt för någon skada till följd av att man har förlitat sig på information i detta dokument.

© 2014 Deloitte AB